

Милојко
Милићевић

ТРАЖЕЋИ
АЛИБИ

Уредник
Енес Халиловић

Рецензент
Ана Стишовић Миловановић

Ликовна опрема
Милојко Милићевић

Заштитни знак едиције
Мухамед Ђерлек Макс

Милојко Милићевић
ТРАЖЕЋИ
АЛИБИ

Нови Пазар
2020

Свет нам није дом, каже Слободан Ракићић, рашчански песник и иновативни означитељ бројних поетских топонима српске књижевности. У многогласном легату завичајне, а универзалне повести о Рашки, на трагу идеје да дом и егзистенцијално упориште нису место, већ стање - покрет и трагање на путу ка митској Италији - настаје и књига Милојка Милићевића.

Ни у његовој биографији, ни у књизи, нема сувишности (*Рођен 1959. Чита, пише, пева, свира...*). Није у биографију стало - јер аутор не сматра битним за отварање смисла и значења свог дела - колико је музике било у његовим прстима, колико књига у уму и у вештом уредничком обликовању, пре него се појаве пред публиком.

Књига има два лица, две насловнице. Једна, иза које се крију песме (*Тражећи алиби*) и друга, која садржи кратке приче (*Кроз пукотину у крошњи багрема*). А у средишту *музика*, којом су речи заоденуте. Јер музика је, каже аутор, туга у прстима. Тако се и формом, не само садржином, инсистира на универзалним сагласјима, на исконској идеји синкретизма, која је уметност рађала и по којој се модерно у уметности препознаје.

Два лица књиге су Јанусова лица. То је и повратак у библијске, архетипске слике (од кад је створио човека - *Бог не спава и, ако постоји... има велике подочњаке*), или у индивидуалне или колективне повести нестајућих времена (а о њима се не пева, јер - *добро звучи уз јецање*). Истовремено, на старим се повестима, искуствено, спознаје и будуће време, у које гледа други Јанусов лик:

... војници
у Великом рату
били су
два сантиметра нижи
од оних у Другом...

... у просеку,
каже статистика.

Значи ли то
да ће човек
упражњавајући зло
нарасти
до неслућених висина?
(Статистика)

У Милићевићевом књижевном рукопису, прозни и поетски искази личе један на други: приче су лиричне, а у песмама је клица нарације,

проживљене и готово документарне. Исказ је јасан, чист, а у једноставним метафорама и реалној, готово *стварносној* дескрипцији, аутор се са лакоћом лишава сваке патетике. Слика света је једноставна: поглед на реалију је неоптерећен претензијама за депласираном, дубокоумном философијом - чист је као поглед детета.

Демистификујући сопствена животна искуства и богата књижевна упоришта, аутор са зачудном лакоћом и увек са дубљим смислом, посеже за интертекстуалним везама: од Библије, преко Еразма Ротердамског, Ничеа, преко Пруста, Берђајева, Максима Горког (*Ја сам горак максимално, живим у башти пелина*), Јесењина, до Рашчанина Милисава Савића (*У то су време расле тополе на тераси и бујала су дебла која не листају...*). У овом се палимпсесту с разлогом мешају асоцијација на стихове Џонија Штулића, или оне које су певали Бијело дугме, Битлси. Ни једна од алузија на туђе текстове није лишена функционалности: свака је означитељ универзалног времена и свељудске мисли о сврсисходности учињеног - опет, у кључу отклона од патетичне мистификације књижевног послеништва:

*А у њих, ваљда,
и ја спадам -
по месту рођења
снази конвенције
путањи мањег отпора
и плодовима које*

*дарују опортунизам
и конформизам.*

(Некрштена песма)

Једини експлиците неспоменут, а у наслову јасно истакнут, јесте Црњански. И то минус-присуство имена, речитије је од сваког истицања сродности по доживљају света, којим влада *Случај Комедијант*, а све су ствари на свету у дубокој, суматраистичкој повезаности, како би рекао Црњански. У синтагми *Кроз пукотину у крошњи багрема* (са допунском синтагмом - *Тражећи алиби*), просијава биће несмиреног апатрида, за којег Милићевић прецизно устврђује: на кори багремовој, у лелујавим читуљама, уписана је ефемерност човекова и свега што он под небом чини. И увек, кроз Црњанскову сен, безнадежно запитан - где је уметников алиби? Да ли је написано ломача ума (*Читави векови сагоре у једној ноћи*), или је писање лечење заборавом (*Писао сам, покушавајући да заборавим*)?

Мирис багрема, који веје кроз стихове Црњанског, или снажно замирише Исаковичима, кад се из Темишвара спремају на пребег у *зелену Русију*, за Милићевића је потка свих прича и песама; ефемерност материјалног и земаљског, насупрот небесима под којима се мора путовати. *Даљине су релативне*, каже аутор, а *искуство је роба која не подлеже царини*. Путовање је сврха, а циљ је имагинарија. Понекад се на и на кратком путу угњезди читав живот:

... кратак је пут
од Пољопривредне школе у Свилајнцу
до луднице у Крагујевцу

(Балада о лудом Мирославу)

Нужност одласка, путовања, потраге, равна је нужности љубави, јер и једно и друго значе истраживање сопства. Само она има добар начин да ме покрене, каже аутор - те једина и може бити сапутница у одисејама. Љубав је и путовање кроз новинске листове, с благом дрхтавицом када се угледа име вољене. Понекад је путовање само сновиђење о љубави, које други присвајају (*Сањар и свињар*). А некад је љубав већа од човека, од његове мисли о себи самом. *Љубо је годину дана носио црнину за својом виолином, а онда је и сам умро. Од туге.*

У Милићевићевој перцепцији света, на племенит и емпатичан начин, важну улогу имају животиње и биљке. Готово да се осећа додир Кишовог баршунастог албума сећања, када је човек још увек знао да дише с птицом, да помази пса, да разуме говор дрвећа. У тој Арци, још увек се брине о несталом мачку (стицајем околности - његовог имењака) кога су уграбили шинтери, а Џонијево завијање на каменом мосту изазива несаницу. Поистовећење људског и животињског код Милићевића нема пејоративну, већ анегдотску или конотацију басне - поучне, древне приче о људима и наравима. Уосталом, *људи су лоше припитомљене звери*. И Голуб и Лабуд су људи несрећних и симболичних судбина, а лепа и недостижна жена се, за оне којима измиче, претвара у кучку. Ни Адам није само собна биљка,

већ човек, који ће сузно испраћати дане, слутећи да ће га хранитељска рука напустити. За усахлим адамом, остаје само слани траг суза.

А сва је нада да ће време претрајати самоникли, својглави коров, који се вешто брани од вртларског алата. Тако би и уметник могао трајати; аутентично, ван канона и задатих тема. За кратковеко пуњење *блаоутробија* широке публике, писац не треба да се стара. Вртлара има довољно.

Истина има таман колико и људи, каже аутор, сликајући завичајне ноћи, дрвореде, периферију, кафане, људе у племенитом напору или самодеструкцији; у блаженом незнању о сопству, или у трагедијском понирању у самоспознају. Не одустајући од своје истине, Милићевић осећа како време у његовој Рашки затвара кругове, кад се повести негдашњих хероја улице или *Чампар бара* враћају, у новом облику, али са старом бити: *Страх се рађа међу људима и расте као дивља воћка. Оно што називамо храброшћу само је окалемљени, оплемењени страх.*

То је истина која је свевременска и општељудска. А имати вештину препознавања и приповедања о општем у појединачном, о великом у малом, свеколикој људској судбини у фатуму једне варошице, не значи тек исписивати странице сећања или сведочити о времену. Значи оплеменити сопствене страхове борбом против узалудности, путовати ка трајању, *пронаћи алиби*. Испунити задатак литературе.

Задатак литературе је живот. Задатак живота је - догађање.

Ана Стишовић Миловановић

Садржај

Алиби	5
Пањ са незаокруженим годом	6
Без наслова, али... ..	8
Аксиом	10
Истина	12
Статистика	14
О старењу	15
Иза нас	16
YU 5670649	18
Тако је говорио Заратустра	20
Оториноларингоологија	21
Наслов је на крају песме	22
Кад ти се омакне псовка	24
Некрштена песма	26
Ода корову	28
Балада о лудом Мирославу	31
Чудо	34

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА (35)

*** (чујте, пичке америчке...)	37
*** (нема хлеба...)	38
Хеј, Словени	39
Боје	41

РАНИ ЈАДИ И ДРУГЕ РАДОСТИ (43)

Горки лист	45
Људи у годинама	46
'Ајд' сад па ти види	48
Ујак наше вароши	49
Игре без граница	50
Локалпатриотски блуз	53
Шта си мени ти	55
Моја девојка	56
Похвала лудости	58
О припитомљавању муња	60
Епитаф	63
<i>Догађање као задатак живота</i> (Ана Стишовић Миловановић) ...	64

edicija
SENT

Издавач

Грађански форум
Нови Пазар

Штампа

АДМ графика, Краљево

Тираж

300

ISBN 978-86-7490-047-5

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-36

821.163.41-1

МИЛИЋЕВИЋ, Милојко, 1959-

Кроз пукотину у крошњи багрема / Милојко Милићевић. - Нови Пазар :
Грађански форум, 2020 (Краљево : АДМ графика). - 66, 72 стр. ; 14 см. - (Edicija Sent)

Насл. стр. приштампаног рада: Тражећи алиби. - Оба рада штампана у међусобно
обрнутим смеровима. - Тираж 300. - Белешка о аутору: стр. 64. - Стр. 64-69: Догађање
као задатак живота / Ана Стишовић Миловановић.

Рани јади и друге радости / аутор музике, аранжмана и текста Милојко Милићевић. - 1
elektronski optički disk (CD-ROM) : zvuk ; 12 cm

ISBN 978-86-7490-047-5

COBISS.SR-ID 21412361

РАНИ ЈАДИ И ДРУГЕ РАДОСТИ

Милојко
Милићевић

1. Пролом
2. Горки лист
3. Ајд' сад па ти види
4. Људи у годинама
5. Стари другови
6. Игре без граница
7. Похвала лудости
8. Локалпатриотски блуз
9. Један од могућих одговора
10. Моја девојка
11. Шта си мени ти
12. *Carpe diem* (Веску)
13. Миталогја (Мити)
14. Ујак наше вароши (Милисаву Савићу)
15. О припитомљавању муња (Тесли)
16. *No one can stop the river* (Пери Ракићу)
17. Песма за нас двоје
18. Балада
19. *Nothing without swing*
20. Епитаф

Композовао, написао, свирао и певао:
Милојко Милићевић
осим: 17. и 18. (текстови Мирослава Антића)
и 5. (по идеји Милорада Распоповића)

Сниматељ и обрада звука:
Јовица Мутавић

edicija
SENT

COMPACT
disc
DIGITAL AUDIO

Јавно извођење и умножавање подлеже заштити ауторских права *
Преснимавање и умножавање без одобрења издатионог издавача *